

**Εφαρμογή της νέας πολιτικής για την ανοικτή
διάθεση της δημόσιας πληροφορίας
(Επιχειρησιακά θέματα, διαδικασίες και
υποχρεώσεις των Φορέων του δημοσίου)**

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών 24.11.2014

**Κάλλη Αγγελετοπούλου, Ειδική Επιστήμων Νομικής Πληροφορικής ΥΔΜΗΔ
(PSI Group ΕΕ)**

**Νικολέτα Χαραλαμποπούλου, Απόφ. Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης-
Γρ. Γενικού Γραμματέα ΥΔΜΗΔ**

*Τμήμα Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης και Καινοτομίας
Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης*

Εισαγωγή

Επιχειρησιακά θέματα

1. Ειδικότερα ζητήματα προς επίλυση

1. *Υπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας*
2. *Δικαιώματα τρίτων-Ρήτρα αποποίησης ευθύνης*
3. *Υπόχρεοι προς ανάρτηση*

2. Υποχρεώσεις των φορέων – Διαδικασίες

1. *ΟΔΕ «Διαύγεια» - Ρόλος*
2. *Βασικά στάδια διαδικασίας έκδοσης απόφασης*
3. *Προθεσμίες*
4. *Επιμέρους ζητήματα (Μορφότυποι – Σύνολα δεδομένων – Άδειες – Χρεώσεις)*

1. Ειδικότερα ζητήματα προς επίλυση για την περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων

Καταγραφή και αξιολόγηση συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων

- Τα σύνολα εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες:
 1. όσα διατίθενται στο διαδίκτυο σε **ανοικτό μηχαναγνώσιμο μορφότυπο** ο οποίος συμμορφώνεται σε ανοικτά πρότυπα.
 2. όσα διατίθενται **ανοικτά για περαιτέρω χρήση, αλλά δεν είναι δυνατή η διαδικτυακή διάθεσή τους**. Για την πρόσβαση και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων αυτών απαιτείται η **υποβολή αίτησης**.
 3. εκείνα για τα οποία οι δημόσιοι φορείς εξαιρετικώς επιβάλλουν **όρους για την πρόσβαση και περαιτέρω χρήση** τους μέσω **αδειοδότησης** ή μέσω της **επιβολής τελών**.
 4. εκείνα για τα οποία **απαγορεύεται η πρόσβαση** δυνάμει άλλων νομοθετικών προβλέψεων, ιδίως για λόγους **προστασίας προσωπικών δεδομένων**, εθνικής ασφάλειας, άμυνας ή δημόσιας τάξης, **πνευματικής ιδιοκτησίας**, απορρήτου κ.ο.κ..

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- 1) άρθρο 3 παρ. 5 Ν. 4305/2014

« Η ανοικτή διάθεση, περαιτέρω χρήση και εν γένει επεξεργασία εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων γίνεται πάντοτε με την επιφύλαξη τήρησης των διατάξεων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Ν. 2472/1997, Α' 50), όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν».

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

N.2472/1997 - Αιτιολογική έκθεση N.4305/2014

*«Στην περίπτωση που **αποφασιστεί** η περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να προηγείται της απόφασης περί περαιτέρω χρήσης μελέτη επιπτώσεων στην ιδιωτικότητα, από την οποία να προκύπτουν οι συμβατοί σκοποί και περιορισμοί χρήσης και χρηστών καθώς και τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων».*

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Οδηγία 95/46/ΕΚ
- **N 2472/1997** επιτρέπουν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων
μόνον για συμβατούς με τον αρχικό, σκοπούς.

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Προϋποθέσεις για την περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:
 - α) συγκεκριμενοποιείται ο σκοπός της περαιτέρω χρήσης
 - β) Ο σκοπός της περαιτέρω χρήσης να είναι συμβατός με τον αρχικό σκοπό συλλογής και επεξεργασίας.

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Αποτέλεσμα της μελέτης επιπτώσεων στην ιδιωτικότητα

«περιορισμένη» περαιτέρω χρήση

**τα προσωπικά δεδομένα μπορούν να διατίθενται
προς περαιτέρω χρήση**

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

Όμως: «Περαιτέρω χρήση» είναι η χρήση, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα, για εμπορικούς ή μη σκοπούς, πέραν του αρχικού σκοπού της εκπλήρωσης δημόσιας αποστολής, για τον οποίο εκδόθηκαν τα έγγραφα αυτά.

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Ο σκοπός της «περαιτέρω χρήσης» δεν είναι περιορισμένος,
- ΝΣΚ 29/2009 εμπορικός σκοπός = «εύλογο ενδιαφέρον» - άρθρο 5 Ν. 2690/1999 για την «πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα» (υποβολή αίτησης)
- «Ανοιχτή διάθεση»: Τα δεδομένα δίνονται μονομερώς από τους φορείς με αυτοματοποιημένες διαδικασίες

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Ερ.: Μπορεί ο φορέας του δημόσιου τομέα να προβαίνει σε διάκριση μεταξύ του σκοπού της περαιτέρω χρήσης και αυτού της αρχικής συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να διαπιστώνει τη συμβατότητα της περαιτέρω χρήσης με τη νομοθεσία για την προστασία των ΔΠΧ ;;;;;;

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- Αποτελεσματική Ανωνυμοποίηση

(Αιτιολογική έκθεση Ν. 4305/2014)

- «Η περαιτέρω χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (για **κάθε σκοπό**), για να είναι συμβατή με τη νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων πρέπει να πραγματοποιείται με ανωνυμοποιημένα δεδομένα,
- και αφού ελεγχθεί ότι η ανωνυμοποίηση είναι αποτελεσματική,

**«δεν επιτρέπει σε συνδυασμό με άλλα δεδομένα που τυχόν ευρίσκονται ελεύθερα στο διαδίκτυο ή αλλού, την ταυτοποίηση των ατόμων»
(«Ψευδοανωνυμοποίηση»)**

1.1. Ύπαρξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα-προστασία ιδιωτικότητας

- 2) Άρθρο 3 παρ. 3 Ν. 4305/2014

Οι διατάξεις του νέου νόμου δεν εφαρμόζονται :«γγ) σε έγγραφα, τμήματα εγγράφων, πληροφορίες και δεδομένα στα οποία είτε η πρόσβαση απαγορεύεται ή περιορίζεται για λόγους προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είτε στα οποία επιτρέπεται η πρόσβαση, η περαιτέρω χρήση τους όμως είναι ασυμβίβαστη βάσει νόμου με τη νομοθεσία για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»

(διαφορά προγράμματος «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» από “data.gov.gr”)

Οδηγία 2013/37 ΕΕ

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή → Αυθεντική ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας
→ πρακτικά της Ομάδας Εργασίας για το PSI (PSI group)
- Παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου : **Open Government Licence**
- «**The UK Open Government Licence does not cover reuse of personal information**».

<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/minutes-19th-meeting-psi-member-state-expert-group-10-september-2014>

1.2. Δικαιώματα τρίτων κλπ

Οι διατάξεις του νέου νόμου δεν εφαρμόζονται σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα:

- για τα οποία **τρίτοι** έχουν δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας (**από Ν. 3448/2006**)
- έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα για την πρόσβαση στα οποία απαιτείται από **ειδικές διατάξεις** η απόδειξη **ειδικού εννόμου συμφέροντος** από τους πολίτες ή τις επιχειρήσεις,
- λογότυπα, εμβλήματα και σήματα

1.2. Ρήτρα αποποίησης ευθύνης

Disclaimer → «completeness, accuracy and up-to-dateness»

Ρήτρα: ***Πληρότητα, ακρίβεια και επικαιροποίηση δεδομένων
Πότε;***

- Κατά την διαδικτυακή ανάρτηση συνόλων δεδομένων στην ιστοσελίδα του φορέα
- (Αδειοδότηση;;;;;;)

1.3. Υπόχρεοι φορείς προς ανάρτηση

- Έλεγχος εκδότη – «αρμοδίου» φορέα (διατάξεις δημόσιας αποστολής) «Υπόχρεο» προς ανάρτηση
- Δεν αναρτώνται έγγραφα αλλά σύνολα δεδομένων (άρθρο 2 παρ. 2 του Ν. 4305/2014)

2. Υποχρεώσεις των φορέων - Διαδικασίες

2.1. ΟΔΕ «Διαύγεια» - Ρόλος

Άρθρο 10 παρ.6 Ν. 4305/2014:

- ✓ Καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή των φορέων του δημόσιου τομέα σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες
- ✓ Τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανοικτής διάθεσης
- ✓ Επικοινωνία με:
 - ✓ ΥΔΜΗΔ (Τμήμα Διαφάνειας, Ανοικτής Διακυβέρνησης & Καινοτομίας)
 - ✓ Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης - ΣΕΕΔΔ

Οι φορείς του δημοσίου τομέα μπορούν να ενισχύσουν τις ομάδες με επιπλέον προσωπικό, ειδικά για την εφαρμογή του παρόντος νόμου

2.2. Βασικά στάδια (αρθρ. 10 παρ.2, 3,6)

ΟΔΕ ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή του φορέα, ανά κατηγορίες, προς το σκοπό ανοικτής τους διάθεσης

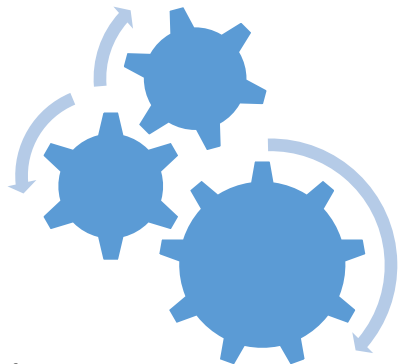
Έκδοση απόφασης · **Ανάρτηση**

- ΔΙΑΥΓΕΙΑ
- www.data.gov.gr
- Ιστοσελίδα φορέα
(κοινοποίηση ΥΔΜΗΔ)

2.2. Επικαιροποίηση απόφασης

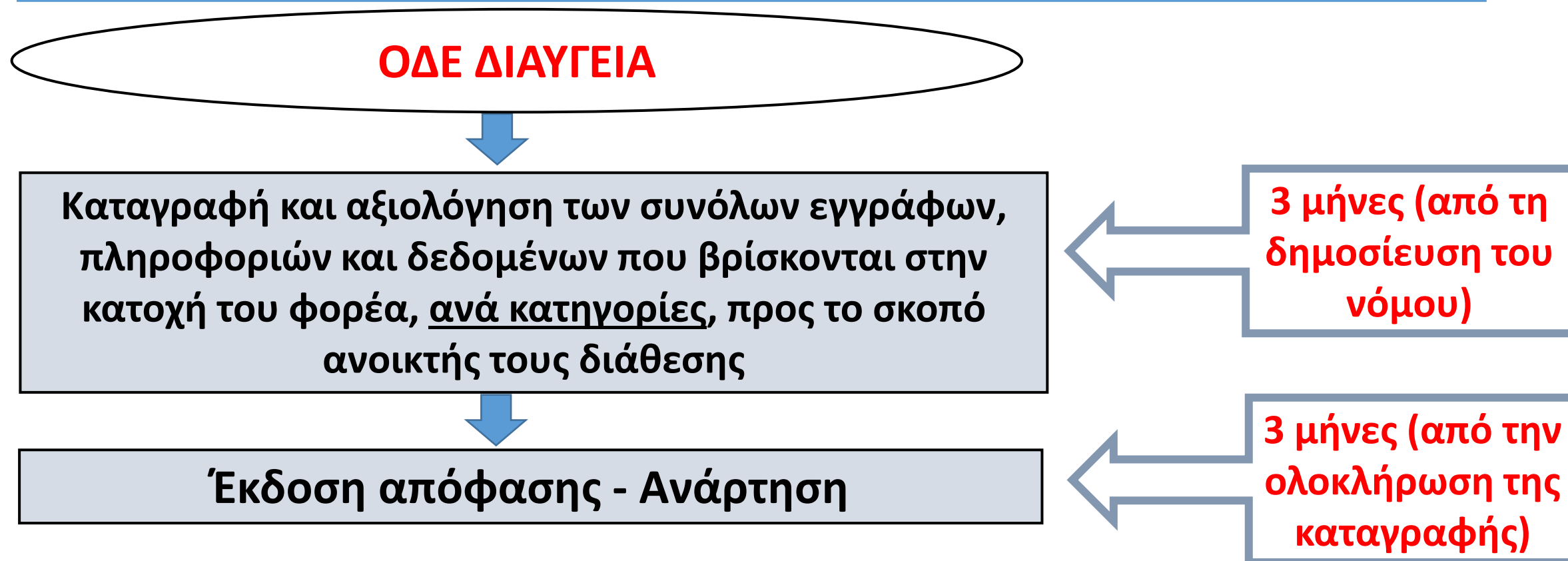
Άρθρο 10 παρ 4 Ν.4305/2014

- «Οι φορείς του δημόσιου τομέα **επικαιροποιούν** τα σύνολα εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων που έχουν στην κατοχή τους αμελλητί, μόλις επέλθει ορισμένη μεταβολή, και σε κάθε περίπτωση σε ετήσια βάση».

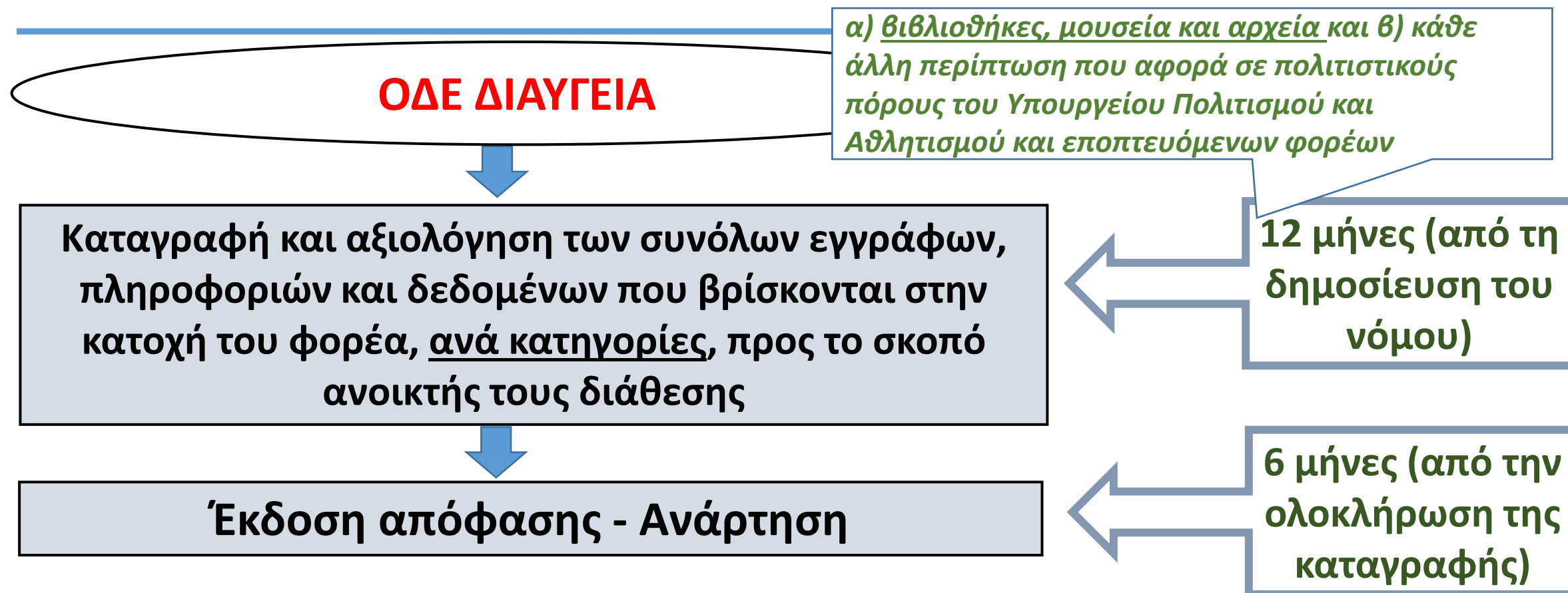

Η έκδοση της απόφασης επαναλαμβάνεται τουλάχιστον ετησίως με επικαιροποιημένα στοιχεία.

2.3. Χρονοδιάγραμμα (Άρθρο 14 παρ. 2 & 3 Ν.4305/2014)

2.3. Χρονοδιάγραμμα (Άρθρο 14 παρ. 4 Ν.4305/2014)

2.3. Χρονοδιάγραμμα (Άρθρο 14 παρ. 5 Ν.4305/2014)

- ✓ Με **ΚΥΑ** του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μπορούν να μεταβάλλονται οι ανωτέρω προθεσμίες.

Προσοχή! Εφόσον οι ανωτέρω προθεσμίες **παρέλθουν άπρακτες**, τα σύνολα εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, **διατίθενται ελεύθερα προς περαιτέρω χρήση και αξιοποίηση**, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία προσωπικών δεδομένων

2.4. Τήρηση Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου

- Άρθρο 10 Ν. 4305/2014: «Στο ΥΔΜΗΔ τηρείται «**Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου**» το οποίο είναι διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr.
- **Αναρτώνται:**
 - τα σύνολα των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του Δημοσίου ταξινομημένα σε «**Διαρθρωμένα Σύνολα Δεδομένων**» (datasets) ή
 - σύνδεσμοι προς τους δικτυακούς τόπους των φορέων, όπου αυτά τηρούνται.

2.4. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ (2014/ΕΕ C240/01) (Σύνολα δεδομένων)

Είδη συνόλων δεδομένων – προτεραιότητες ως προς τη δημοσιοποίηση

- Γεωχωρικά δεδομένα
- Γεωσκόπηση και περιβάλλον
- Συγκοινωνιακά δεδομένα
- Στατιστικά στοιχεία
- Επιχειρήσεις
- Άλλα σύνολα δεδομένων μπορούν να θεωρηθούν ως «βασικά» ή «υψηλής αξίας» δεδομένα, ανάλογα με τις περιστάσεις (συνάφεια με στρατηγικούς στόχους, εξελίξεις της αγοράς, κοινωνικές τάσεις κ.λ.π.)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0724(01)&from=EN)

2.4. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ (2014/ΕΕ C240/01) (Σύνολα δεδομένων)

Έγκαιρη δημοσιοποίηση

- Δημοσίευση σε αρχική μη τροποποιημένη μορφή (raw data)

Πληρότητα

- Δημοσίευση και επικαιροποίηση με τον υψηλότερο δυνατό βαθμό ανάλυσης

Εύκολη πρόσβαση –
Μακροπρόθεσμη διαθεσιμότητα

- Δημοσίευση-Διατήρηση σε σταθερή τοποθεσία

Προσβασιμότητα

- Δημοσίευση σε μηχαναγνώσιμους και ανοικτούς μορφότυπους (CSV, JSON, XML, RDF κ.λ.π.)

Διαλειτουργικότητα

- Περιγραφή σε εμπλουτισμένους μορφότυπους μεταδεδομένων – ταξινόμηση σύμφωνα με τυποποιημένα λεξιλόγια (DCAT, EUROVOC, ADMS κ.λπ.)

Αυτόματη επεξεργασία

- Πρόσβαση υπό μορφή αποτύπωσης δεδομένων «data dump» (μαζική εξαγωγή δεδομένων) καθώς και μέσω API

2.4. Διαθέσιμοι Μορφότυποι (Άρθρο 6 Ν. 4305/2014)

- Τα σύνολα δεδομένων αναρτώνται:
 - ✓ σε **ανοικτό** και **μηχαναγνώσιμο μορφότυπο**,
 - ✓ από **σταθερό σημείο απόθεσης**, μαζί με τα **μεταδεδομένα** τους
- Σε περίπτωση διάθεσης στην ιστοσελίδα του φορέα, πρέπει να είναι προσβάσιμα μέσω υπερσυνδέσμων ή με άλλο τρόπο στο δικτυακό τόπο www.data.gov.gr
- Μορφότυπος - Μεταδεδομένα στο μέτρο του δυνατού
 συμμορφώνονται με ανοικτά, επίσημα πρότυπα.
- Εφόσον είναι δυνατόν τα σύνολα δεδομένων καθίστανται προσβάσιμα μέσω **διασυνδέσεων προγραμματισμού εφαρμογών**.

2.4. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ (2014/ΕΕ C240/01) (Άδειες για περαιτέρω χρήση)

- Στην αιτιολογική σκέψη 26 της οδηγίας 2013/37/ΕΕ παρατίθενται, ως παράδειγμα, δύο αποδεκτοί όροι:
 - η αναφορά της πηγής
 - η δήλωση περί της καθ' οιονδήποτε τρόπο τροποποίησης του εγγράφου.
- **Ανακοίνωση ή άδεια?**
 - Μια απλή ανακοίνωση (π.χ. το σήμα Creative Commons) που δηλώνει σαφώς το νομικό καθεστώς, συνιστάται ειδικά για έγγραφα κοινής χρήσης (π.χ. όταν η προστασία Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας έχει λήξει ή σε χώρες όπου τα επίσημα έγγραφα εξαιρούνται διά νόμου από την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας).
 - Σε κάθε περίπτωση, η αναφορά στους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, πρέπει είτε να είναι **εμφανής** στο σημείο όπου παρουσιάζονται οι πληροφορίες είτε να τις **συνοδεύει**.

2.4. Άδειες και λοιποί όροι για την περαιτέρω χρήση (Άρθρο 7 παρ 2 Ν.4305/2014)

- Όπου για την περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων προβλέπονται άδειες, οι φορείς του δημόσιου τομέα εξασφαλίζουν, όπου τούτο είναι δυνατόν, **τη διάθεση ανοικτών αδειών που διατίθενται διαδικτυακά**, παρέχουν ευρύτερα δικαιώματα περαιτέρω χρήσης χωρίς τεχνολογικούς, οικονομικούς ή γεωγραφικούς περιορισμούς και οι οποίες στηρίζονται σε μορφότυπους ανοικτών δεδομένων.
- Οι άδειες αυτές **είναι δυνατόν να προσαρμόζονται**, προκειμένου να αντιμετωπίζουν ειδικότερες περιπτώσεις αιτήσεων αδειοδότησης.
- Σε κάθε περίπτωση οι άδειες θέτουν **τους λιγότερους δυνατούς περιορισμούς στην περαιτέρω χρήση** σύμφωνα με την αρχή της ανοικτής διάθεσης της δημόσιας πληροφορίας.

2.4. Αρχές που διέπουν τη χρέωση (Άρθρο 8 Ν.4305/2014)

Εφόσον χρεώνονται τέλη για την περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών ή δεδομένων, τα εν λόγω τέλη περιορίζονται στο οριακό κόστος για την αναπαραγωγή, την παροχή και τη διάδοσή τους.

- Δεν εφαρμόζεται στα ακόλουθα:
 1. στους φορείς του δημόσιου τομέα για τους οποίους προβλέπονται **έσοδα για την κάλυψη ενός ουσιώδους μέρους του κόστους εκτέλεσης της δημόσιας αποστολής τους**
 2. κατ' εξαίρεση, στα έγγραφα, πληροφορίες ή δεδομένα για τα οποία ο οικείος φορέας του δημόσιου τομέα **παράγει έσοδα για την κάλυψη ενός ουσιώδους μέρους του κόστους συλλογής, παραγωγής, αναπαραγωγής και διάδοσής τους**
 3. σε βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένων βιβλιοθηκών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μουσεία και αρχεία.

2.4. Αρχές που διέπουν τη χρέωση (Άρθρο 9 & 13 Ν.4305/2014)

- Το ύψος των επιβαλλόμενων τελών ορίζεται με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου ή της ανεξάρτητης αρχής, η οποία κοινοποιείται στο ΥΔΜΗΔ.
- Οι όροι, το συνολικό ύψος των τελών, η βάση υπολογισμού τους καθώς και οι απαιτήσεις που αναφέρονται σε έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα για τα οποία τρίτοι διαθέτουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, **προκαθορίζονται και δημοσιεύονται** με ηλεκτρονικά μέσα στο διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr και την ιστοσελίδα του φορέα.

Διαφάνεια

k.ageleto@ydmed.gov.gr

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

n_charalampopoulou@ydmed.gov.gr
